

Un escrit aparentment modest de Josep Pla

LLUÍS BONADA

El Rellotger de Creixells

JOSEP PLA

"L'Àncora" Edicions Destino.
Barcelona, 2008.

106 pàgines / 16,5 euros

L'èxit de l'*Obra Completa* de Josep Pla publicada per Destino va ajudar l'autor a deslliurar-se de l'obligació de pensar sempre en el llibre. Un cop va tenir repartits, en els diversos volums, els llibres publicats anteriorment, i també els articles apareguts a la premsa, i un cop tancat el cicle més personal de dietaris i reflexions (*El quadern gris*, *Notes disperses* i *Notes del capvesprol*), va dedicar dos nous volums a les geografies que li tenien el cor robat, Itàlia i l'Empordà: *Itàlia i el Mediterrani* i *Escrits empordanesos*.

Són obres pensades de cap i de nou, construïdes amb peces d'estructura variada. En el conjunt de l'obra planiana, poden semblar les més deixatades, però són les més lliures, perquè l'autor s'hi va permetre unes llibertats noves.

Per una banda, va estirar alguns textos com mai no havia fet, fins a construir autèntics assaigs. Això queda patent en el volum italià. En algun cas, ajudat per extenses citacions. Un cop més, se-

Josep Pla.

guia l'exemple de Stendhal. I, per una altra, no va veure cap problema a aplegar, com revela el volum empordanès, escrits de característiques i extensions ben contrastats.

Inclòs entre peces tan variades com la crònica històrica que obre el volum, el recull de quatre biografies de cuiners empordanesos i el magnífic homenot inconfessat de Carles Fages de Climent, apareixia, en el volum empordanès, un text aparentment modest de menys de cent pàgines, "El Rellotger de Creixells", text que l'editorial ha tingut el bon encert d'editar sol.

És la crònica d'una enquesta periòdica, la que fa Pla sobre el terreny —quan tenia 79 anys!— a la recerca de la memòria viva d'un bandoler garrotat a Girona a final del segle XIX. El lector acompanyarà l'autor en els seus desplaçaments i escoltarà les converses que té amb les persones enquestades, a més d'escoltar les seves interpretacions polítiques. I podrà admirar, un cop més, o per primer cop, l'habilitat de l'escriptor a fixar el relat en la seva ment, mitjançant l'hàbil, calculada i mai monòtona repetició, al llarg del text, dels fets clau.